

บทที่ 1

บทนำ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาอิทธิพลของการกำกับการแสดงออกของตนเองต่อแรงจูงใจในการเลือกคู่รักและการเลือกคุณลักษณะของคู่รัก โดยได้ทำการศึกษาตามแนวทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนเอง ของ Mark Snyder แรงจูงใจในการเลือกคู่รัก ของ John K. Rempel, John G. Holmes และ Mark P. Zanna เพื่อศึกษาว่าในสังคมไทยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองสูง กับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำ มีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และมีการเลือกคุณลักษณะของคู่รักแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทำไมคนบางคนที่มีรูปร่างหน้าตาดี จึงเลือกคู่รักที่มีลักษณะหน้าตาตรงกันข้าม คู่รักบางคู่นิสัยเข้ากันไม่ได้เลยแต่ทำไมเป็นคู่รักกัน ทำไมคู่รักบางคู่จึงเหมาะสมกันดี แต่บางคู่ไม่มีความเหมาะสมกันเลยแต่ก็ยังคบเป็นคู่รักกัน มีคำกล่าวที่ว่า "คนที่หน้าตาดี มักจะได้คู่ที่ไม่สวย/ไม่หล่อ" อะไรคือสาเหตุของสิ่งเหล่านี้ และคู่รักเหล่านั้นมีแรงจูงใจในการมาคบเป็นคู่รักกันอย่างไร แน่ใจว่าไม่มีใครสามารถนิยามความเหมาะสมของการคบกันเป็นคู่รักได้ เพราะเป็นเรื่องของจิตใจที่อยู่ภายใน และขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นการที่คนสองคนมาคบกันเป็นคู่รักย่อมที่จะมีเรื่องความรักเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่การที่คนสองคนจะรักกันได้นั้นและตกลงเป็นคู่รักกันนั้น ย่อมที่จะต้องมีย่อบางสิ่งบางอย่างที่เป็นสาเหตุ เพราะการคบกันเป็นคู่รักนั้นไม่ได้เกิดจากคู่รักคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องเกิดจากทั้งสองคน อีกทั้งยังอาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ฐานะทางบ้าน สถานภาพทางสังคม และความเห็นชอบของพ่อแม่

การที่คนสองคนมาคบกันเป็นคู่รักกันได้นั้น บางคนอาจจะระบุว่าสาเหตุเนื่องมาจากการที่ทั้งสองคนนั้นมีเจตคติ ความเชื่อ และค่านิยมที่เหมือนกัน ตลอดจนอาจมีความเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้ทั้งสองคนเข้ากันได้และคบกันเป็นคู่รัก บางคนอาจจะระบุว่าสาเหตุเนื่องมาจากอีกฝ่ายหนึ่งมีรูปร่างหน้าตาดี มีฐานะทางบ้านดี สถานภาพทางสังคมดี การที่มาคบ

เป็นคู่รักกับบุคคลนั้นจะทำให้ตนมีความสุขสบายขึ้น และเป็นที่น่าสนใจจากบุคคลอื่นในสังคม แต่บางคนอาจจะบูชาเหตุว่าเนื่องมาจากการที่ทั้งสองคนนั้นต่างเติมเต็มให้แก่กันและกัน หรือต่างส่งเสริมกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความคิด การทำงาน ฐานะทางการเงิน และฐานะทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่อยู่ภายในใจของแต่ละบุคคล เป็นแรงจูงใจส่วนบุคคลในการที่จะเลือกคู่รัก และยังเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาเกี่ยวกับการรักษาความสัมพันธ์ของแต่ละคู่ ว่าจะมีความสัมพันธ์กันเป็นระยะเวลาสั้น หรือมีความสัมพันธ์กันระยะยาว อันจะนำไปสู่การคบกันเป็นคู่รักจนกระทั่งแต่งงานกัน

บุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกคู่ Snyder (1987) ได้แบ่งบุคคลตามบุคลิกภาพออกเป็น 2 ประเภท คือผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง (High self-monitoring) และผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (Low self-monitoring) ซึ่งลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนทั้ง 2 ประเภทนี้ ต่างก็มีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ คนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะเป็นคนที่มีความยืดหยุ่น ปรับตัวง่ายในการแสดงบทบาทที่ต่างกันไปตามสภาพสังคม และเหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม ส่วนคนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะเป็นคนที่มีค่านิยม และหลักการที่คงที่ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับความเชื่อและเจตคติของตัวเอง ซึ่งจากลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกันนี้ จะทำให้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ มีเจตคติต่อเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันในเรื่องของการเลือกคบกับคู่รักก็เช่นเดียวกัน ความแตกต่างของบุคลิกภาพระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำน่าจะเลือกคบกับคู่รักที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน (Jones, 1993)

Norris และ Zweigenhaft (1999) ได้กล่าวไว้ว่าการคบกันของคู่นั้นถือเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างหนึ่ง โดยจะเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ที่จะพัฒนาต่อไปสู่ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากขึ้น และนำไปสู่การแต่งงานในอนาคต ซึ่งการกำกับการแสดงออกของตนนั้นน่าจะมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสัมพันธ์ภาพของคู่รัก โดยหากเราทราบว่าผู้ที่มีกำกับการแสดงออกของตนเช่นไร เราก็อาจจะสามารถทำนายถึงความสัมพันธ์ในอนาคตระหว่างคู่นั้น ๆ ได้ กล่าวคือสามารถทำนายได้ว่าคู่นั้น ๆ มีแนวโน้มที่จะแต่งงานกันมากน้อยเพียงใด โดยดูจากคะแนนการกำกับการแสดงออกของตน และสิ่งบ่งชี้ต่าง ๆ ว่าเข้ากับลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนของคู่อีกคนนั้น ๆ หรือไม่

การวิจัยนี้ได้นำลักษณะบุคลิกภาพระหว่างการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมาพิจารณากับแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก เนื่องจากบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะมีความรู้สึกไวต่อสถานการณ์ทางสังคม มีการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม และจะคำนึงถึงการมองของบุคคลรอบข้าง ส่วนบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีความสนใจน้อยต่อข้อมูลทางสังคมในเรื่องการแสดงตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาทักษะในการแสดงตนและจะคำนึงถึงความรู้สึกภายในของตนเป็นหลัก ดังนั้นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง น่าจะมีแรงจูงใจส่วนบุคคลในการเลือกคู่รักแตกต่างกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ นอกจากนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำเรื่องการเลือกคุณลักษณะของคู่รักที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลในการเลือกคู่รักเข้ามาทำการศึกษาด้วย โดยตั้งข้อสมมติฐานว่าหากบุคลิกภาพที่แตกต่างกันระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ มีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักแตกต่างกัน ก็น่าที่จะเลือกคุณลักษณะของคู่รักแตกต่างกันอีกด้วย

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตน

Mark Snyder ได้เสนอการกำกับการแสดงออกของตนครั้งแรกในปี ค.ศ.1974 ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) โดยทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนนี้เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างตัวตนที่แท้จริง (private realities) และตัวตนที่ปรากฏต่อสังคม (public appearances) ของบุคคล ซึ่งบุคคลจะแสดงความแตกต่างและความขัดแย้งกันเอง เพราะตัวตนที่ปรากฏต่อสังคมเกิดจากการพูดและการกระทำที่พยายามจะสร้างภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ บุคคลจะควบคุมการกระทำของตนเองให้เป็นที่ชื่นชอบของบุคคลอื่น ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่ตรงกับตัวตนที่แท้จริงของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งความแตกต่างนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถและแรงจูงใจของแต่ละบุคคล (Snyder, 1987)

แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องตัวตนที่มีผลต่อการกำกับการแสดงออกของตนนั้น Gergen (1971) อ้างถึงใน Snyder, 1987) ได้สรุปไว้ 5 ประเด็น คือ

1. ตัวตนในฐานะความจริงกับนิยาย (the self as fact versus fiction)

2. ตัวตนในฐานะผู้รู้กับสิ่งที่รู้ (the self as knower versus the known)
3. ตัวตนในฐานะโครงสร้างกับกระบวนการ (the self as structure versus process)
4. ตัวตนในฐานะคนเดียวหรือหลายคน (the self as single or multiple)
5. ตัวตนในฐานะคงเส้นคงวาหรือไม่คงเส้นคงวา (consistent or inconsistent)

ตัวตนที่มีผลต่อการกำกับการแสดงออกของตัวตนดังกล่าวจะถูกเชื่อมโยงนำมาสู่ลักษณะของการกำกับการแสดงออกของตัวตนสูงและการกำกับการแสดงออกของตัวตนต่ำ ซึ่งในเรื่องของการกำกับการแสดงออกของตัวตนนั้น จัดเข้าในทฤษฎีตัวตนได้ 2 แนวทาง คือตัวตนในทางปฏิบัติ (Pragmatic Theory of Self) และตัวตนในหลักการ (Principle Theory of self) โดยทฤษฎีตัวตนในทางปฏิบัติจะกล่าวถึงบทบาทของบุคคลตามสถานการณ์ทางสังคม บุคคลจะมีแนวความคิดที่เน้นในทางปฏิบัติ บุคคลประเภทนี้จะมีความคิดยืดหยุ่น ปรับตัวได้ดีในสังคม ฉลาดสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ได้ ส่วนทฤษฎีตัวตนในหลักการจะกล่าวถึงลักษณะความคิดที่คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นตัวตนที่แท้จริง เน้นหลักการ จะมีความคงเส้นคงวาในเรื่องเจตคติที่จะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ยึดมั่นในค่านิยม หลักการ ดังนั้นบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตัวตนสูงจัดเข้าเป็นตัวตนในทางปฏิบัติ ส่วนบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตัวตนต่ำจัดเข้าเป็นตัวตนในหลักการ

วิวัฒนาการของแนวคิดเรื่องการกำกับการแสดงออกของตัวตน

Gangestad และ Snyder (2000) ได้สรุปวิวัฒนาการของแนวคิดเรื่องการกำกับการแสดงออกของตัวตนไว้ว่า การศึกษาเรื่องการกำกับการแสดงออกของตัวตน เริ่มจากความสนใจที่ว่าพฤติกรรมและการแสดงออกของบุคคลนั้นอาจไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของจิตใจ แต่อาจเป็นผลมาจากภายนอกหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมก็เป็นได้ แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับการแสดงออกของตัวตนถูกนำมาอธิบายถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรม โดยพฤติกรรมที่เกิดจากพลังของการควบคุมจากภายนอกตัวบุคคล จะถูกเชื่อมโยงไปยังบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบกำกับการแสดงออกของตัวตนสูง ส่วนพฤติกรรมที่เกิดจากภายในตัวบุคคลจะถูกเชื่อมโยงไปยังบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบกำกับการแสดงออกของตัวตนต่ำ

ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนเป็นส่วนหนึ่งของการอธิบายเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ในเรื่องสถานการณ์กับลักษณะท่าทางและการควบคุมพฤติกรรม โดยอธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำอาจคาดเดาหรือวัดได้จากลักษณะนิสัยของเขา ในขณะที่พฤติกรรมของบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงอาจคาดเดาโดยดูจากสถานการณ์ทางสังคม นอกจากนี้การคาดเดาพฤติกรรมของบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ จะทำได้ดีกว่าการคาดเดาพฤติกรรมของบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ซึ่งทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนนั้นจะกล่าวถึงผลของการแสดงพฤติกรรมออกมาที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากบทบาทของบุคคลและสถานการณ์ที่กำหนดพฤติกรรม

Gangestad และ Snyder (2000) ได้สรุปไว้ว่าในช่วงทศวรรษที่สองของการศึกษาเรื่องการกำกับการแสดงออกของตนนั้น ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องบุคลิกภาพและการแสดงต่อสถานการณ์ของบุคคล และยังศึกษาเชื่อมโยงระหว่างการกำกับการแสดงออกของตนและมนุษย์สัมพันธ์ เช่น มิตรภาพของเพื่อน ความรัก และการมีเพศสัมพันธ์ และยังมีการศึกษาในเรื่องอื่น ๆ เช่น การโฆษณา (advertising) การโน้มน้าวใจ (persuasion) พฤติกรรมผู้บริโภค (consumer behavior) การคัดเลือกบุคลากร (personnel selection) พฤติกรรมองค์การ (organizational behavior) กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมและพัฒนาการ (socialization and developmental process) และการศึกษาข้ามทางวัฒนธรรม (cross-cultural studies) ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวของ Gangestad และ Snyder พบความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ นอกจากนี้ Snyder (1987) ได้กล่าวว่ารูปแบบของการกำกับการแสดงออกของตนทั้ง 2 แบบ เป็นแนวทางชีวิตที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการกำกับแสดงออกของตนสูงจะเป็นคนที่ปรับตัวง่ายในสถานการณ์ทางสังคม ส่วนผู้ที่มีการกำกับแสดงออกของตนต่ำจะเป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักการและค่านิยมของตน ไม่มีรูปแบบใดที่ดีกว่ากัน

ภาวะสันนิษฐานของการกำกับการแสดงออกของตน

Snyder (1987) ได้แบ่งบุคคลตามลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนไว้เป็น 2 แบบ คือ บุคคลที่มีการกำกับแสดงออกของตนสูง และบุคคลที่มีการกำกับแสดงออกของตนต่ำ โดยมีนิยามตามภาวะสันนิษฐานทางจิตวิทยาสังคมดังนี้

บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง เป็นบุคคลที่มีความรู้สึกไวต่อการแสดงออก เป็นบุคคลที่มีลักษณะยืดหยุ่น ปรับตัวได้ดี สามารถปรับตัวและปรับพฤติกรรมที่แสดงออกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมได้เป็นอย่างดี

บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ เป็นบุคคลที่เชื่อมั่นในค่านิยม เจตคติ ความคิดของตนมากกว่าที่จะสนใจหรือใส่ใจต่อสถานการณ์แวดล้อมทางสังคมในเรื่องของการแสดงออก ดังนั้นจึงเป็นบุคคลที่ไม่ค่อยใส่ใจกับการแสดงออกที่เหมาะสมกับสถานการณ์ พฤติกรรมของบุคคลประเภทนี้จะค่อนข้างคงที่และมั่นคง ความเหมาะสมของบุคคลประเภทนี้ก็คือค่านิยม ไม่ใช่สถานการณ์แวดล้อมทางสังคม และจะแสดงพฤติกรรมของตนออกมาตามความคิดและค่านิยมของตน ทั้ง ๆ ที่อาจจะไม่เหมาะสมกับสถานการณ์แวดล้อมทางสังคมก็ตาม

นอกจากนั้น Gangestad และ Snyder (2000) ได้กล่าวไว้ว่าการกำกับการแสดงออกของตนมีความเกี่ยวข้องกับความแตกต่างในเรื่องคุณธรรมของบุคคล การสร้างสรรค์ การอบรม ภาวลักษณะของสังคมและการแสดงออกต่อสาธารณชน โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะมีความสามารถในการทำตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ดี มีความตั้งใจและความสามารถในการสร้างภาพลักษณ์เพื่อสร้างความประทับใจต่อผู้อื่น นอกจากนี้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะเชื่อในการแสดงออกที่พวกเขาแสดงออกไปและเชื่อในความจริงที่ว่า การแสดงออกเหล่านี้สามารถทำให้สังคมเชื่อว่าเป็นความจริงได้ ในทางตรงข้าม ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะไม่สนใจและไม่มีความสามารถที่จะควบคุมการแสดงออกได้ พวกเขาจะมีชีวิตอยู่โดยถือว่าการสร้างภาพลักษณ์นั้นเป็นสิ่งที่จอมปลอม จำเป็นสำหรับคนบางคนเท่านั้น

การวิจัยเกี่ยวกับการกำกับการแสดงออกของตน

Gangestad และ Snyder (2000) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกำกับการแสดงออกของตน แล้วนำมาจัดเรียงเป็นหมวดหมู่ได้เป็น 9 หมวดหมู่ตามกลุ่มแนวความคิดดังนี้

1. การควบคุมการแสดงออก (Expressive control) ความสามารถในการแก้งทำหรือแก้งพูดแสดงความรู้สึก (feign emotional displays) ภายในสิ่งแวดล้อมทั่วไปและเปิดเผยการแสดงนั้น พบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีการควบคุมการแสดงออกมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
2. ทักษะในการแปลความหมายของภาษาท่าทาง (Nonverbal decoding

skills) รวมทั้งความสามารถในการรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ เช่นเดียวกับความสามารถในการวินิจฉัยมนุษยสัมพันธ์ของบุคคลโดยการใช้ภาษาท่าทาง พบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีทักษะในการแปลความหมายของภาษาท่าทางมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

3. ความสอดคล้องของเจตคติและพฤติกรรม (Attitude-behavior consistency) ความเข้าใจถึงเจตคติ หรือการเปลี่ยนเจตคติ งานวิจัยพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีเจตคติที่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมต่ำกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ และเข้าใจถึงเจตคติของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงได้ยากกว่า

4. ความสามารถในการตอบสนองต่อตัวเนาะภายนอกและความคาดหวังของผู้อื่น (Behavioral responsivity to external cues or to others' expectations) พบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีพฤติกรรมในทางที่แสดงออกได้ตรงตามความคาดหวังของผู้อื่นหรือเหมาะสมกับตัวเนาะ เช่น โอกาส สูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

5. ความหลากหลายของพฤติกรรมตามบริบทและสถานการณ์ (Behavior variability across contexts and situations) พบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ได้ดีกว่า

6. แนวโน้มของการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในเชิงมิตรภาพ (Interpersonal orientations involved in friendship) และความสัมพันธ์ (relationships) ความเต็มใจที่จะมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีข้อผูกมัด (Willingness to engage in sex without commitment) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ พบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีมิตรภาพต่อผู้อื่นโดยมีกิจกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์ต่อกันโดยไม่มี ความลึกซึ้งและความเชื่อใจกัน และมีความเต็มใจที่จะมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มี การผูกมัดมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

7. การถูกดึงดูดใจจากลักษณะทางกายภาพ (Being impressed by physical attractiveness) ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงถูกดึงดูดใจและได้รับอิทธิพลจากลักษณะทางกายภาพของบุคคลอื่นมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

8. ความใส่ใจและการสนองตอบต่อผู้อื่น (Attention and responsivity to others) ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมของตนเองที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น ความแม่นยำในการวินิจฉัยความคิดเห็นของผู้อื่นหลังจากมีปฏิสัมพันธ์กันแล้ว และการคล้ายตามผู้อื่น (making decisions similar to those of friends) พบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

หลังการมีปฏิสัมพันธ์สามารถวินิจฉัยความคิดของผู้อื่นได้แม่นยำกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

9. ความไม่สอดคล้องในการประเมินลักษณะนิสัยระหว่างการให้เพื่อนประเมินกับการประเมินตนเอง (Peer-self trait rating discrepancy)

นอกจากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแล้วยังการศึกษาที่ไม่สามารถจัดอยู่ในกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดได้ เช่น การประเมินเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจ (measure of reasons for making choices)

การสร้างและการพัฒนามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน

มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน (Self-Monitoring Scale) เป็นมาตรที่ Mark Snyder ได้พัฒนาขึ้นครั้งแรกในปี 1974 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความตรงและความเที่ยงของลักษณะของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ โดยมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่ Snyder สร้างขึ้นครั้งแรกนั้นประกอบไปด้วยข้อกระทงจำนวน 41 ข้อ โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 192 คน แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อกระทงที่มีความสอดคล้องภายในสูงสุด จำนวน 25 ข้อ เป็นข้อความที่อธิบายเกี่ยวกับตนเอง (Snyder, 1987) ดังนี้

1. การแสดงตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม
2. ความสนใจต่อสิ่งชี้แนะทางสังคม เพื่อที่จะได้แสดงตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม
3. ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออก
4. การใช้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ที่เฉพาะ

5. การปรับเปลี่ยนการแสดงออกของตนให้แตกต่างไปตามสถานการณ์

ข้อกระทงจำนวน 25 ข้อนี้ พบว่ามีความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) เมื่อคำนวณด้วยวิธี Kuder-Richardson 20 เท่ากับ +.66 ค่าความเที่ยงโดยการทดสอบซ้ำ (test-retest reliability) ในช่วงเวลาห่างกัน 1 เดือน เท่ากับ +.83 ในช่วงเวลาห่างกัน

2 เดือน เท่ากับ +.76 ในช่วงเวลาห่างกัน 2.5 เดือน เท่ากับ +.71 และในช่วงเวลาห่างกัน 3.5 เดือน เท่ากับ +.77

ต่อมาปี 1985 ได้มีการนำมาตรวจวัดการกำกับการแสดงออกของตนจากเดิมมีจำนวนข้อกระทง 25 ข้อ มาพัฒนาใหม่โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบไม่หมุนแกนและคัดเลือกข้อกระทงที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ +.15 หรือมากกว่า ทำให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 18 ข้อ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ของทั้ง 18 ข้อ กระทงในมาตรที่พัฒนาใหม่นี้ จะได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (coefficient alpha) เท่ากับ +.70 ซึ่งมีค่าสูงกว่ามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน จำนวน 25 ข้อ ในปี 1974 คือ +.66 นอกจากนี้เมื่อนำมาตร จำนวน 18 ข้อนี้มาหาค่าความสัมพันธ์ (correlation) กับมาตรเดิม จำนวน 25 ข้อ นั้น จะมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ +.93 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน จำนวน 18 ข้อนี้ มีประสิทธิภาพในการวัดการกำกับการแสดงออกของตนสูงกว่าเดิม และยังวัดในองค์ประกอบเดียวกันกับมาตรเดิม จำนวน 25 ข้ออีกด้วย (Snyder, 1987)

Gangestad และ Snyder (1985) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่พัฒนาขึ้นใหม่ จำนวน 18 ข้อนี้ สามารถจำแนกองค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบ คือ

1. การควบคุมตนเองในการแสดงออก (expressive self-control) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความสามารถ เช่น การเล่นเกมส์ จะต้องใช้การควบคุมและความสามารถในการที่จะให้บรรลุตามเป้าหมาย
2. การแสดงออกต่อสังคม (social stage presence) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกไม่ประหม่าหรืออาย เมื่อต้องแสดงออกต่อสังคมในขณะที่เป็นจุดสนใจ ตลอดจนเป็นผู้ที่สามารถแสดงพูดคุยในเรื่องต่าง ๆ ให้สนุกสนานได้
3. การแสดงตนตามความคาดหวังของบุคคลอื่น (other-directed self-presentation) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความพยายามแสดงตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ให้ตรงตามความคาดหวังของบุคคลอื่น

Gangestad และ Snyder (2000) ได้นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนมาทำการประเมินและประเมินซ้ำ โดยนำข้อมูลจากงานวิจัยที่ผ่าน ๆ มาจำแนกเป็นหมวดหมู่ได้ 9 หมวดหมู่ตามแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นและทำการตรวจสอบคุณสมบัติเชิงปริมาณ

(Quantification) โดยอาศัยความสัมพันธ์เชิงปริมาณของตัวแปร กับมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน ซึ่งจากการวิจัยพบว่ามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนสามารถนำไปใช้งานได้จริง กล่าวคือ

1. สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงความแตกต่างกันของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ โดยสามารถนำไปใช้งานได้จริงทั้งหมด 7 หมวดหมู่ โดยมีข้อยกเว้นอยู่ 2 หมวดหมู่ คือ ความใส่ใจและการสนองตอบต่อผู้อื่น (Attention and responsivity to others) และความไม่สอดคล้องในการประเมินลักษณะนิสัยระหว่างการทำเพื่อนประเมินกับการประเมินตนเอง (Peer-self trait rating discrepancy) ที่การแปลค่าของการกำกับการแสดงออกของตนในทั้ง 2 หมวดหมู่นี้ควรใช้ความระมัดระวังในการพิจารณานำมาใช้

2. จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากได้แสดงให้เห็นว่ามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน เป็นมาตรวัดที่ได้มาจากการวัดเกี่ยวกับการแสดงออก (Extraversion) สถานการณ์ทางสังคม (Social Surgency) และความคาดหวังของบุคคลอื่น (Other-Directness) ซึ่งผลที่ได้ถือว่าชัดเจนมาก ซึ่งการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากนั้น แสดงให้เห็นว่ามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนได้มาจากความสัมพันธ์ของการวัดการกำกับการแสดงออกของในองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบดังกล่าว

นอกจากนั้น Gangestad และ Snyder (2000) ยังได้กล่าวอีกว่าจากการประเมินมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตานั้นสามารถทำให้เราเข้าใจได้ดีขึ้นเกี่ยวกับการทำงานของมาตรวัดที่มีหลายแง่หลายมุม โดยมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนทั้ง 18 ข้อนี้สามารถที่จะวัดได้ว่าบุคคลนั้น ๆ เป็นบุคคลที่มีลักษณะการกำกับการแสดงออกเช่นไร โดยดูจากคะแนนการกำกับการแสดงออกของตที่ได้จากการตอบมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน

สำหรับมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนซึ่งพัฒนาโดย Snyder นี้ ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย โดยได้นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน จำนวน 18 ข้อนี้มาสร้างและพัฒนาขึ้นโดย รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ และนิสิตจิตวิทยาสังคม รุ่นที่ 3 และนำไปหาคุณภาพของมาตรวัดในด้านความตรงโดยนิตยา รัตนพิชิต (2534) และได้มีผู้นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนี้มาใช้ในการวิจัย เช่น

นิตยา รัตนพิชิต (2534) ได้นำมาตรวจวัดการกำกับการแสดงออกของตนและแบบสำรวจความพึงพอใจในงานทั้ง 6 ด้าน ที่สร้างตามแนวมาตร Job Descriptive Index (JDI) และ Job In General (JIG) มาทำนายความพึงพอใจในงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการภาคพื้นบริษัทการบินไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำนายความพึงพอใจในงานแต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน คือ ลักษณะงาน รายได้ โอกาสในการก้าวหน้า การบังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และความพึงพอใจในงานด้านทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คะแนนการกำกับการแสดงออกของตนสามารถทำนายคะแนนความพึงพอใจในงานในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านรายได้ 1 ด้าน

ศิริณี ลิขิตวณิชกุล (2536) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการตัดสินใจ ความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอกและคุณลักษณะภายในของบุคคล ระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ โดยจำแนกออกเป็น 2 การทดลอง การทดลองที่ 1 เปรียบเทียบการใช้เวลาในการพิจารณาความดึงดูดใจและการตัดสินใจจากรูปลักษณะภายนอกและคุณลักษณะภายในของบุคคล ส่วนการทดลองที่ 2 เปรียบเทียบการตัดสินใจจากรูปลักษณะภายนอกและคุณลักษณะภายในของบุคคลเมื่อมีลักษณะไม่น่าพึงปรารถนา ผลการวิจัยพบว่า

การทดลองที่ 1 ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้เวลาในการพิจารณาความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอกบุคคลนานกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำใช้เวลาในการพิจารณาความดึงดูดใจจากคุณลักษณะภายในของบุคคลนานกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง นอกจากนั้นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ตัดสินความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอกของบุคคลมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำตัดสินความดึงดูดใจจากคุณลักษณะภายในของบุคคลมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

การทดลองที่ 2 ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ตัดสินความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอกของบุคคลแม้จะมีคุณลักษณะภายในไม่น่าพึงปรารถนา ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ตัดสินจากคุณลักษณะภายในของบุคคลแม้จะมีรูปลักษณะภายนอกไม่ดึงดูดใจ

อรอนงค์ พิณธรรักษ์ (2538) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนเจตคติในการประเมินสินค้าระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ และได้รับสารจากโฆษณาที่

มีตัวแปรแหล่งและคุณภาพของข้อโต้แย้งต่างกัน โดยแบ่งการทดลองเป็น 4 เงื่อนไข คือ นางแบบดึงดูดกับข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก นางแบบดึงดูดกับข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก นางแบบผู้เชี่ยวชาญกับข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก และนางแบบผู้เชี่ยวชาญกับข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก ผลการวิจัยพบว่า

- ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเมื่อได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะดึงดูดใจและมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก ประเมินสินค้าไปทางบวกมากกว่าเมื่อได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะดึงดูดใจและมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเมื่อได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก ประเมินสินค้าไม่แตกต่างกันเมื่อได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก
- ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเมื่อได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก ประเมินสินค้าไปทางบวกมากกว่าเมื่อได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเมื่อได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะดึงดูดใจและมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก ประเมินสินค้าไม่แตกต่างกันเมื่อได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะดึงดูดใจ และมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก

รสนลิน สุรสนธิ (2540) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบปฏิกิริยาทางจิต (Psychological Reactance) ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 120 คน จากการลิดรอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคล (PER) แบบใช้เหตุผลอื่นจากภายนอก (IMPER) และไม่มีลิดรอนเสรีภาพ (NO) ระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง (HSM) และผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (LSM) โดยจัดผู้ร่วมการวิจัยอย่างเข้าเงื่อนไขการทดลอง 6 เงื่อนไข คือ LSM-PER, LSM-IMPER, LSM-NO, HSM-PER, HSM-IMPER, HSM-NO แบ่งเป็นการทดลอง 2 ครั้ง คือ ให้ผู้ร่วมการวิจัยประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปของเทปจำนวน 4 ม้วน และนัดอีก 2 วันเพื่อหาเทปมาให้เลือกเป็นของตอบแทน เมื่อถึงวันนัดกลุ่มแรกผู้วิจัยได้ตัดเทปออกไป 1 ม้วน เหลือให้เลือกเพียง 3 ม้วน เพราะผู้วิจัยตัดเทปออกไป 1 ม้วน จากการพิจารณาบุคลิกภาพและคะแนนของวิชาต่าง ๆ ของผู้ร่วมการวิจัย กลุ่มที่สอง บอกว่าเทปมีไม่พอเพราะที่ร้านขายหมดแล้วสั่งมาให้ไม่ทัน และโดยให้กลุ่มควบคุมเลือกเทปได้ครบทั้ง 4 ม้วน โดยการวัดปฏิกิริยาทางจิตวัด

จากการประมาณค่าความชอบครั้งที่สองต่อภาพอันดับที่ 3 ที่ไม่มีให้เลือกเป็นของตอบแทนที่เพิ่มมากขึ้น ผลการวิจัยพบว่า

1. LSM-PER มีปฏิริยาทางจิตไม่ต่างจาก HSM-PER
2. LSM-PER มีปฏิริยาทางจิตมากกว่า HSM-NO ($p < .001$)
3. LSM-IMPER มีปฏิริยาทางจิตไม่ต่างจาก HSM-IMPER
4. LSM-IMPER มีปฏิริยาทางจิตไม่ต่างจาก HSM-NO
5. LSM-PER มีปฏิริยาทางจิตไม่ต่างจาก LSM-IMPER
6. LSM-PER มีปฏิริยาทางจิตมากกว่า LSM-NO ($p < .001$)
7. HSM-PER มีปฏิริยาทางจิตมากกว่า HSM-IMPER ($p < .05$)
8. HSM-PER มีปฏิริยาทางจิตมากกว่า HSM-NO ($p < .001$)
9. ค่ามัชฌิมเลขคณิตของการทดลองครั้งแรก (LSM-NO) ไม่ต่างจากค่ามัชฌิมเลขคณิตของการทดลองครั้งที่สอง (LSM-NO)
10. ค่ามัชฌิมเลขคณิตของการทดลองครั้งแรก (HSM-NO) ไม่ต่างจากค่ามัชฌิมเลขคณิตของการทดลองครั้งที่สอง (HSM-NO)

จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ในเรื่องปฏิริยาทางจิตภายใต้เงื่อนไขการทดลองที่แตกต่างกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกคู่รัก

แนวคิดในการเลือกคู่รัก

Hendrick (1995) ได้กล่าวไว้ว่าความสัมพันธ์แบบโรแมนติก (romantic relationships) ของคู่รัก เริ่มต้นได้ในหลาย ๆ ทาง บุคคลหนึ่ง ๆ อาจเลือกบุคคลหนึ่งเพราะเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน แต่บุคคลหนึ่งอาจเลือกจากสาเหตุอื่น โดยอาจจะมีการตัดสินใจอย่างแน่วแน่เพื่อมีความสัมพันธ์ หรืออาจแค่แวะเวียนมามีความสัมพันธ์กันเพียงแค่วะเวลาเพียงชั่วคราวเท่านั้น โดยมนุษย์นั้นเป็นสัตว์สังคม ดังนั้นการหาคู่จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิต บางคนอาจมีความสัมพันธ์มากมายกับคนอื่น ๆ ก่อนที่จะมองหาใครสักคนเพื่อที่จะร่วมชีวิตด้วย แต่บาง

พวกเขาจำกัดตัวเองกับบุคคลเดียวเท่านั้น ซึ่งในการเลือกคู่นั้นมีเกณฑ์ที่สำคัญในการเลือกคู่รักดังต่อไปนี้

1. ความคล้ายคลึง (Similarity)

โดยความคล้ายคลึง ดูเหมือนจะเกณฑ์ที่สำคัญในการเลือกคู่รัก ไม่ว่าจะเป็นความคล้ายคลึงของบุคคลทั้งสองคนในเรื่องเจตคติ ความเชื่อ บุคลิกภาพ สภาพเศรษฐกิจ ศาสนา เชื้อชาติ อุดมการณ์ ภาษา การศึกษา และส่วนสำคัญคืออายุ หรือปัจจัยอื่น ๆ โดยบุคคลดูเหมือนว่าจะดึงดูดซึ่งกันและกันเพราะความคล้ายคลึง และจะนำไปสู่การแต่งงานกัน

2. การเปิดเผยตัวเอง (Disclosure)

คือการยินยอมที่จะบอกอย่างจริงใจว่า เรากำลังคิดอะไร และรู้สึกอย่างไร หมายถึง การถอดหน้ากากที่เราสวมอยู่ออก และเปิดเผยตนเองให้อีกบุคคลหนึ่งรู้ ซึ่งจะนำมาสู่การเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นการเปิดเผยตัวเองยังนำมาซึ่งความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของคู่อีก ทำให้เกิดความอบอุ่นมากขึ้น (Derlega, Matts, Petranio, & Margulis, 1993 อ้างถึงใน Hendrick, 1995)

3. ความดึงดูดใจทางกายภาพ (Physical Attractiveness)

การค้นคว้าได้บ่งบอกว่าความดึงดูดใจทางกายภาพในการเลือกคู่เป็นสิ่งสำคัญ โดยความดึงดูดใจทางกายภาพของคู่อีกจะเป็นสิ่งสำคัญในตอนเริ่มต้นของความสัมพันธ์ เปรียบเสมือนกลไกชนิดหนึ่งซึ่งนำมาสู่การคัดเลือก

แนวคิดเรื่องการเลือกคู่ครอง

การเลือกคู่ครองนั้นเป็นหัวข้อที่นักจิตวิทยาสังคมได้ทำการศึกษามาเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะในเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงในการเลือกคู่รัก (romantic partners) และการเลือกคู่ครอง (mate selection preferences) โดยสาเหตุของความแตกต่างในการเลือกคู่รักหรือคู่ครองที่จะแต่งงานด้วยในอนาคตระหว่างเพศชายและเพศหญิงนั้น มีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดในเรื่องของทฤษฎีวิวัฒนาการ โดยได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างเพศในการเลือกคู่ครองว่ามาจากวิวัฒนาการทางสังคม โดยเพศชายและเพศหญิงจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของลักษณะ (trait) ในการตัดสินใจ (Buss, 1989; Trivers, 1972 อ้างถึงใน Sprecher, Sullivan, & Hatfield, 1994) กล่าวคือ อธิบายว่าเพศชายเลือกคู่ครองที่มีลักษณะ (trait) ที่เป็นสัญลักษณ์ซึ่งเกี่ยวกับค่านิยม (values) คือ อายุน้อยกว่า และรูปร่างหน้าตาดี ใน

ขณะที่เพศหญิงเลือกคู่ครองที่มีลักษณะ (trait) ที่เป็นสัญลักษณ์ซึ่งเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากร คือ มีคุณลักษณะที่มีความทะเยอทะยานและคำนึงถึงฐานะของคู่ครอง ซึ่งโดยรวมแล้วทั้งเพศชายและเพศหญิงจะมีแผนในการเลือกคู่รักที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จในลักษณะที่ตนปรารถนา

2. แนวคิดในเรื่องปัจจัยของวัฒนธรรมทางสังคม (sociocultural factors) โดยกล่าวว่า เพศชายเลือกคู่รักที่มีความดึงดูดใจและอายุน้อยกว่า ส่วนเพศหญิงเลือกคู่รักที่มีฐานะร่ำรวยหรือคำนึงถึงรายได้ของคู่ครอง เนื่องจากเป็นวัฒนธรรมหรือประเพณีที่สั่งสมมาจากอดีต (Buss & Barnes, 1986)

จากทฤษฎีวิวัฒนาการและปัจจัยของวัฒนธรรมทางสังคม จะมีคุณลักษณะที่บ่งชี้ถึงความแตกต่างระหว่างเพศในการตัดสินใจเลือกคู่รักหรือคู่ครองอยู่ 3 คุณลักษณะ คือ ความดึงดูดใจทางกายภาพ (physical attractiveness) อายุน้อย (youth) และปัจจัยที่เกี่ยวกับรายได้หรือสถานภาพทางการเงิน โดยเพศชายจะเลือกคู่ครองที่มีคุณลักษณะที่มีความดึงดูดใจทางกายภาพและอายุน้อยกว่าตนเองมากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงจะเลือกคู่ครองที่มีคุณลักษณะที่มีความมั่นคงทางด้านการเงินมากกว่าเพศชาย และได้มีงานวิจัยที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศในการเลือกคุณลักษณะของคู่ครองดังกล่าว เช่น เพศชายให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของคู่ครองที่มีความดึงดูดใจทางกายภาพหรือมีรูปร่างหน้าตาดีมากกว่าเพศหญิง (Allgeier & Wiederman, 1991, Buss, 1989, Feingold, 1990, Goodwin, 1990, Howard, Blumstein, & Schwartz, 1987, Townsend, 1989, Wiederman & Allgeier, 1992 อ้างถึงใน Sprecher et al., 1994; Buss & Barnes, 1986) เพศชายเลือกคู่ครองที่ตนปรารถนาจะแต่งงานด้วยในอนาคตมีอายุน้อยกว่าตน ส่วนเพศหญิงเลือกคู่ครองที่ตนปรารถนาจะแต่งงานด้วยมีอายุมากกว่าตนเอง (Bolig, Stein, & McKenry, 1984, Camaron, Oskamp, & Sparkes, 1977, Harrison & Saeed, 1977, Rajcecki, Bledsoe, & Rasmussen, 1991 อ้างถึงใน Sprecher et al., 1994) เพศหญิงเลือกคู่ครองโดยคำนึงถึงคุณลักษณะของคู่ครองในเรื่องสถานภาพทางสังคมมากกว่าเพศชาย (Buss & Barnes, 1986) นอกจากนั้นเพศหญิงเลือกคู่ครองที่มีคุณลักษณะแบบกล้าแสดงออก (expressiveness) มีความเมตตา (kindness) และคำนึงถึงผู้อื่น (considerateness) มากกว่าเพศชาย (Buss & Barnes, 1986)

Sprecher และคณะ (1994) ได้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงในการเลือกคุณลักษณะของคู่ครองที่คิดว่าตนจะแต่งงานด้วย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ช่วงอายุ 19-22 ปี ช่วงอายุ 23-27 ปี และช่วงอายุ 28-35 ปี และพบความ

แตกต่างกันระหว่างกลุ่มในแต่ละช่วงอายุ คือ เพศชายจะเลือกคุณลักษณะของคู่ครองที่มีรายได้น้อยกว่าตนเอง มากกว่าเพศหญิง โดยกลุ่มช่วงอายุ 23-27 ปี จะเลือกคุณลักษณะแบบนี้มากกว่าอีก 2 กลุ่ม ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 28-35 ปี จะเลือกคุณลักษณะนี้น้อยกว่ากลุ่มช่วงอายุอื่น

เพศหญิงจะเลือกคู่ครองที่มีการศึกษามากกว่าตนเอง มากกว่าเพศชาย โดยกลุ่มช่วงอายุ 19-22 ปี จะเลือกคุณลักษณะแบบนี้มากกว่าอีก 2 กลุ่มช่วงอายุ นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มช่วงอายุ 28-35 ปี เพศหญิงจะเลือกคู่ครองที่พร้อมจะมีบุตรมากกว่าเพศชาย แต่ในกลุ่มช่วงอายุอื่นไม่พบความแตกต่างในเรื่องนี้ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย

แนวคิดเรื่องความดึงดูดใจทางกายภาพ (Physical Attractiveness)

ทำไมลักษณะส่วนตัวของบุคคลบางคนจึงดึงดูดความสนใจจากคนรอบข้างบางคน แต่ไม่ดึงดูดคนรอบข้างบางคน? คำตอบก็คือ ลักษณะส่วนตัวของบุคคลคนนั้นไม่เป็นผลหรือเป็นประโยชน์ต่อคนนั้น ๆ นั้นเอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการจะเป็นที่ดึงดูดใจต่อผู้อื่นนั้นเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน โดยความดึงดูดใจทางกายภาพนี้เป็นส่วนหนึ่งในหลักพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความดึงดูดใจให้เกิดความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในเรื่องของความรัก ซึ่งลักษณะความดึงดูดใจทางกายภาพนี้ถือว่าเป็นส่วนสำคัญของความสัมพันธ์ในระยะเริ่มแรก เพราะเป็นความประทับใจแรกเห็น ซึ่งในความเป็นจริงนั้นคนเราจะได้รับอิทธิพลจากความดึงดูดใจทางกายภาพนี้โดยไม่รู้ตัว และแทบจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเกิดความประทับใจกับบุคคลที่ดูจากลักษณะภายนอกได้เลย (Berscheid & Reis, 1998 อ้างถึงใน Taylor, Peplau, & Sears, 2000) โดยคนที่มีความดึงดูดใจทางกายภาพมักถูกมองไปในทางที่ดีมากกว่าบุคคลที่ไม่มีความดึงดูดใจทางกายภาพหรือมีความดึงดูดใจทางกายภาพน้อย เพราะคนโดยทั่วไปมักจะคิดว่าคนที่มีความดึงดูดใจทางกายภาพจะมีคุณสมบัติอื่น ๆ ดีเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ Kowner (1995) ยังพบว่าความดึงดูดใจทางกายภาพยังเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการเลือกคู่รักอีกด้วย

แนวความคิดในเรื่องของความรักและความชอบ

Seligman, Fazio, และ Zanna (1980) ได้ทำการศึกษาถึงความดึงดูดใจระหว่างบุคคล (interpersonal attraction) พบว่าการที่บุคคลใดจะชอบ (liking) หรือรัก (loving) บุคคลใดหรือไม่นั้น ไม่ใช่เพราะว่า "ฉันชอบบุคคลนี้" หรือ "ฉันรักคนนี้" แต่เป็นเพราะเหตุผลที่เกิดจากลักษณะความดึงดูดใจที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ (extrinsic) และคุณค่าของความ

สัมพันธ (intrinsic) โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าผลตอบแทนจากความสัมพันธ (extrinsic) และคุณค่าของความสัมพันธ (intrinsic) ที่ส่งผลกระทบต่อไปยังความชอบและความรักในเรื่องความดึงดูดใจของคูรัก ซึ่งจากการศึกษาพบว่าบุคคลที่มีลักษณะความสัมพันธแบบค้ำนึ่งถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ (extrinsic) รายงานว่ามีความรักน้อยกว่าบุคคลที่มีความสัมพันธแบบค้ำนึ่งถึงคุณค่าของความสัมพันธ (intrinsic) ในขณะที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธของคูรักที่ค้ำนึ่งถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ (extrinsic) และค้ำนึ่งถึงคุณค่าของความสัมพันธ (intrinsic) ในเรื่องของความชอบของคูรัก นอกจากนี้ Seligman และคณะยังได้กล่าวอีกว่าบุคคลหนึ่งอาจมีคุณสมบัติที่ถือว่าเป็นรางวัลหรือผลตอบแทน (reward) กับอีกบุคคลหนึ่ง โดยผลตอบแทนที่ได้รับอาจเป็นในลักษณะที่มาจากภายนอกหรือมาจากภายในก็ได้ เช่น สำหรับผู้ชายบางคนอาจจะต้องการรางวัลจากการคบกับผู้หญิงที่มีหน้าตาดี สวย เพราะหน้าตาดี สวย ของผู้หญิงนั้นคือรางวัลของการคบกับผู้หญิงคนนั้น

Rempel, Holmes, และ Zanna (1985) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดในเรื่องของผลตอบแทนจากความสัมพันธ (extrinsic) และคุณค่าของความสัมพันธ (intrinsic) มาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการทำงาน (task motivation) ซึ่งแบ่งประเภทของแรงจูงใจ ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจที่ค้ำนึ่งถึงคุณค่าของกิจกรรม (intrinsic motivation) ผู้ที่มีแรงจูงใจในการทำงานประเภทนี้ จะทำงานโดยเน้นไปที่กิจกรรมที่กระทำอยู่ เช่น พึ่งพอใจในการสร้างสรรค์ผลงานบางอย่างหรือกิจกรรมที่ทำ คือ เป็นลักษณะกิจกรรมที่ผลตอบแทนขึ้นอยู่กับตัวของบุคคลคนนั้นเอง หรือขึ้นอยู่กับความรู้สึกของบุคคลคนนั้นเอง
2. แรงจูงใจที่ค้ำนึ่งถึงผลตอบแทนจากกิจกรรม (extrinsic motivation) ผู้ที่มีแรงจูงใจประเภทนี้ จะทำงานโดยไม่ได้เน้นที่ตัวกิจกรรมที่ทำ แต่เน้นถึงผลที่ตามมาจากกิจกรรมนั้น ดังนั้นกิจกรรมจึงไม่ใช่ผลตอบแทนที่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลประเภทนี้ แต่เป็นสิ่งที่มาตอบแทน เช่น วาดภาพเพราะต้องการเงินตอบแทน

Rubin (1973 อ้างถึงใน Rempel et al., 1985) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างความชอบ (liking) และความรัก (loving) ว่าแตกต่างกันในเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct) โดยความรักนั้นจะประกอบด้วยมิตรภาพ ความเอาใจใส่ และความใกล้ชิดสนิทสนม ส่วนความชอบนั้นจะประกอบด้วยความสนใจและอารมณ์เป็นหลัก ความรักนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าของความสัมพันธ (intrinsic) เป็นหลัก ในขณะที่ความชอบนั้นผลตอบแทนจากความสัมพันธ

(extrinsic) จะเป็นส่วนสำคัญ โดยความชอบของบุคคลนั้นน่าจะเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพ ความสามารถ หรือพลังที่จะทำให้คนอื่นชอบตนเอง เช่น เราชอบคนอื่น เราก็จะทำในสิ่งที่เป็นที่ชื่นชอบของคน ๆ นั้น

Driscoll, Davis, และ Lipetz (1972) ได้กล่าวไว้ว่าความรักแบบโรแมนติก (Romantic love) แสดงให้เห็นถึงลักษณะของความดึงดูดใจระหว่างบุคคลได้อย่างเด่นชัด ซึ่งจะเกิดขึ้นระหว่างเพศตรงกันข้าม ภายใต้เงื่อนไขทางสังคม โดยได้ศึกษาถึงความรักของคู่รักที่ยังไม่ได้แต่งงานกับคู่รักที่แต่งงานแล้ว พบว่าคู่รักที่แต่งงานแล้ว รายงานว่ามีความรักกันสูงกว่าคู่รักที่ยังไม่แต่งงาน และคู่รักที่ถูกครอบครัวกีดกันในเรื่องของการสัมพันธ์ของตนกับคู่รัก รู้สึกว่าตนเองมีความรักเพิ่มมากขึ้นด้วย

ทฤษฎีแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก

Rempel, Holmes, และ Zanna (1985) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด (close relationships) ของคู่รัก โดยศึกษาเรื่องของความไว้วางใจ (trust) ซึ่งความไว้วางใจเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของคู่รัก อารมณ์ และแรงจูงใจ อันจะทำให้สามารถทำนายความสัมพันธ์ของคู่รักได้ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความเชื่อและแรงจูงใจในการเลือกคู่รักของบุคคลนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น Rempel และคณะ จึงได้มีการวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคู่รักด้วย

ก่อนหน้านี้ Rempel และคณะจะได้ทำการศึกษาถึงเรื่องแรงจูงใจในการเลือกคู่รักนั้น งานวิจัยยังไม่มีภาระเน้นถึงความสำคัญในเรื่องแรงจูงใจของคู่รักที่จะรักษาความสัมพันธ์ของคู่รักแต่ละคู่ ดังนั้นจึงไม่มีแนวความคิดที่จัดแบ่งประเภทของแรงจูงใจไว้อย่างเป็นระบบ Rempel และคณะจึงได้ศึกษาและพิจารณาจากคุณสมบัติและพฤติกรรมในการที่จะนำมาสู่หรือสอดคล้องกับแรงจูงใจ ซึ่ง Foa และ Foa (1974 อ้างถึงใน Rempel et al., 1985) ได้เสนอถึงผลตอบแทนในเรื่องของความรักที่แบ่งออกมาเป็นประเภทได้ 6 ประเภทคือ ความรัก (love) การช่วยเหลือ (service) สิ่งของ (goods) เงิน (money) ข้อมูล (information) และสถานภาพ (status) แต่ Rempel และคณะเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่ชัดเจนพอที่จะจัดแบ่งประเภทของแรงจูงใจในการเลือกคู่รักได้ ดังนั้น Rempel และคณะจึงได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน (task motivation) มาประยุกต์ให้กับแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก ซึ่งแบ่งประเภทของแรงจูงใจ ออกเป็น 2

ประเภท คือ แรงจูงใจที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ (intrinsic motivation) และแรงจูงใจที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ (extrinsic motivation) มาเป็นแนวทฤษฎีในการจัดประเภทของแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก

Rempel และคณะ (1985) ได้กล่าวว่าในการอ้างถึงความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดของบุคคลนั้น ความสัมพันธ์ดูจะเป็นสื่อแสดงให้เห็นถึงความต้องการถึงผลตอบแทน ที่น่าจะเป็นจุดสำคัญ ซึ่งพฤติกรรมส่วนใหญ่สามารถที่จะอธิบายหรือสะท้อนถึงแรงจูงใจภายในบุคคลได้ โดยส่วนประกอบของแรงจูงใจจะถูกอธิบายโดยพฤติกรรมและเหตุการณ์ ซึ่งรูปแบบของแรงจูงใจในการเลือกคู่นั้น ได้ถูกประยุกต์ใช้ในเรื่องของความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดระหว่างบุคคล

แรงจูงใจที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ (extrinsic motivation) จะถูกเชื่อมโยงกับผลตอบแทนที่ได้รับจากบุคคลอื่น นอกเหนือจากความสัมพันธ์ แต่เกี่ยวข้องกับคู่รักของตน เช่น สถานภาพทางสังคม การได้รับโอกาสใหม่ ๆ หรือมีเพื่อนใหม่ มีกิจกรรมใหม่ ๆ หรือการติดต่อทางธุรกิจ ส่วนแรงจูงใจที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ (intrinsic motivation) จะถูกเชื่อมโยงกับผลตอบแทนที่ได้รับโดยตรงจากการเกี่ยวข้องกับคู่รักคนนั้น

นอกจากนั้นแล้ว Rempel และคณะ (1985) เห็นว่าการจำแนกแรงจูงใจในการเลือกคู่รักโดยพิจารณาจากผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ (extrinsic) หรือคุณค่าของความสัมพันธ์ (intrinsic) อาจจะไม่สอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ต่างกับแรงจูงใจในการทำงาน (task motivation) ซึ่งเรื่องงานมีรูปแบบของกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นลักษณะของบุคคลคนนั้นคนเดียว แต่ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้น จะเกี่ยวข้องกับบุคคลสองคนเสมอ โดยบุคคลจะพิจารณาจากความสัมพันธ์รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับด้วย บางคนอาจจะมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่เน้นไปในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นผลตอบแทนสำหรับบุคคลนั้นจากคู่รักที่บุคคลนั้นคบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสองคนนี้ ถือว่ามีผลและเกิดเป็นผลตอบแทนของบุคคลทั้งสองคนร่วมกัน ดังนั้น Rempel และคณะ (1985) จึงพิจารณาเพิ่มแรงจูงใจในการเลือกคู่รักประเภทนี้อีกหนึ่งประเภท คือแรงจูงใจที่คำนึงถึงการมีผลประโยชน์ต่อกัน (instrumental motivation) โดยแรงจูงใจประเภทนี้จะได้รับผลตอบแทนจากความสัมพันธ์จากคู่รักของตนมากหรือน้อยก็ได้ เช่น การให้การช่วยเหลือโดยตรง (direct service) สิ่งชง (good) คำยกย่อง (praise) เพศสัมพันธ์ (sex) และสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ และบางส่วนก็อาจจะคล้ายกับแรงจูงใจที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ เพราะแรงจูงใจที่คำนึงถึง

การมีผลประโยชน์ต่อกันนี้ จะรวมถึงการรู้สึกสนุก (enjoyment) กับกิจกรรมที่ทำ แสดงความรู้สึก รักใคร่ซึ่งกันและกัน การรับรู้ถึงความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ความเกี่ยวข้องทางสังคมของคู่รัก การรู้ สึกอบอุ้ม ซึ่งจะเชื่อมโยงเกี่ยวพันกับความต้องการที่พึงพอใจของคู่รัก

สรุปได้ว่า Rempel และคณะ (1985) ได้แบ่งองค์ประกอบของแรงจูงใจในการ เลือกรักไว้เป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. แรงจูงใจที่คำนึงถึงคุณค่าของสัมพันธ์ (intrinsic motivation) เป็นแรงจูงใจที่ เน้นในเรื่องของคุณค่าที่ได้จากการที่คบกับคู่รักนั้น ๆ โดยตรง เช่น ความซื่อสัตย์ (honest) ความ ไว้เนื้อเชื่อใจ (faithful and loyal) ความเมตตา (kindness) และการคำนึงถึงผู้อื่น (considerateness) ความเหมือนกันในเรื่องของความเชื่อและค่านิยม (similar in beliefs and values)

2. แรงจูงใจที่คำนึงถึงการมีผลประโยชน์ต่อกัน (instrumental motivation) เป็น แรงจูงใจที่เน้นในเรื่องของคุณค่าที่ต่างมีผลประโยชน์กัน เช่น คำยกย่อง (praise) เพศ สัมพันธ์ (sex) และการสนับสนุน (support) ในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งกันและกัน

3. แรงจูงใจที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ (extrinsic motivation) เป็นแรงจูงใจที่เน้นในเรื่องของผลตอบแทนที่ตามมาจากการได้คบกับคู่รักนั้น ๆ เช่น สถานภาพ ทางสังคม (social status) ความเห็นชอบจากบุคคลอื่น (approval from others) และการได้รับ โอกาสใหม่ ๆ (new opportunities) ที่จะเป็นประโยชน์ต่อตน

Seligman และคณะ (1980) ได้กล่าวว่าปัญหาอย่างหนึ่งระหว่างผลตอบแทนจาก ความสัมพันธ์ (extrinsic) กับคุณค่าของความสัมพันธ์ (intrinsic) ก็คือการแยกแยะระหว่างผลตอบแทน กับแรงจูงใจ โดยในเรื่องของแรงจูงใจนั้นจะขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละบุคคลเท่านั้น บางสิ่ง อาจเป็นผลตอบแทนหรือคุณค่าสำหรับบุคคลหนึ่ง แต่อาจไม่ใช่ผลตอบแทนหรือคุณค่าสำหรับอีก บุคคลหนึ่ง และในเรื่องของแรงจูงใจในการคบกับคู่รักนั้น ทั้งผลตอบแทนจากความสัมพันธ์และ คุณค่าของความสัมพันธ์นั้น ไม่ใช่ผลตอบแทนหรือคุณค่าที่จะเกิดขึ้นจริง ๆ ดังนั้น ลักษณะของ แต่ละบุคคลว่าจะเป็นที่ดึงดูดใจต่อบุคคลอื่นหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของบุคคลคนนั้นเอง ซึ่งจะสามารถคาดเดาได้ว่าหากบุคคลใดรับรู้ว่ามีอีกบุคคลหนึ่งมีความดึงดูดใจในตัวเองแบบต้องการ คุณค่าของความสัมพันธ์ (intrinsic) รูปแบบของความสัมพันธ์ของทั้งสองคนนั้นก็จะเป็นพื้นฐาน ของคุณค่าของความสัมพันธ์ (intrinsic) ในขณะเดียวกันหารูปแบบของการดึงดูดใจเป็นแบบ

ต้องการผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ (extrinsic) ความสัมพันธ์ก็จะอยู่บนพื้นฐานของผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ (extrinsic) เช่นเดียวกัน

การกำกับการแสดงออกของตนกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Self-monitoring and Interpersonal Relationships)

ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตน ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง และผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะเป็นผู้ที่คำนึงถึงสถานการณ์รอบตัว และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมออกไปตามสถานการณ์ เพื่อให้ภาพลักษณ์ของตนเองดูดีในสายตาของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย กิริยาท่าทาง และคำพูด ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะแสดงพฤติกรรมออกไปตามอารมณ์ เจตคติ ทัศนคติ ของตนเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงสถานการณ์รอบตัว (Snyder, 1987) ดังนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจึงมีความแตกต่างกัน

งานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำในเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น งานวิจัยของ Snyder, Gangestad, และ Simpson (1983) ได้ศึกษาถึงรูปแบบความสัมพันธ์กับเพื่อน และพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเลือกเพื่อนที่มีคุณลักษณะที่เข้ากับตนเองได้โดยคำนึงถึงทักษะหรือความสามารถของเพื่อนในการทำกิจกรรมที่เข้ากับตนเอง ไม่คำนึงถึงความสอดคล้องของเจตคติของเพื่อนที่มีต่อกิจกรรมที่ทำ ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของความเข้ากันได้ทางความคิดหรือการคำนึงถึงผู้อื่น ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเลือกเพื่อนที่มีคุณลักษณะที่มีเจตคติสอดคล้องกับตน และคบกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่เข้ากันได้ คำนึงถึงความรู้สึกและอารมณ์เป็นพื้นฐานในการเลือกคบกับเพื่อน นอกจากนี้ Jamieson, Lydon, และ Zanna (1987) ได้ทำการศึกษาพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะให้ความสนใจต่อบุคคลอื่นโดยดูที่กิจกรรมว่ามีความคล้ายคลึงกับตน ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะให้ความสนใจต่อบุคคลอื่นเพราะมีเจตคติที่คล้ายคลึงกับตนเอง

Leck และ Simpson (1999) ได้กล่าวว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีความชำนาญในการสร้างความสัมพันธ์แบบโรแมนติกกับคู่รัก แต่มีความชำนาญและแรงจูงใจน้อย

ในการรักษาความสัมพันธ์ที่ตนสร้างขึ้นมา ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ดังนั้นการกำกับการแสดงออกของตนจึงทำให้เรารู้ถึงความคงเส้นคงวาของเจตคติและพฤติกรรมโดยเฉลี่ยของบุคคลนั้น ๆ ได้ โดย Leck และ Simpson (1999) ได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมการแสดงความรักโรแมนติกในสถานการณ์ที่สร้างขึ้น (feigning romantic) ของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีพฤติกรรมที่มีความสนุก ความสนใจในเรื่องความรักแบบโรแมนติกที่สร้างสถานการณ์ขึ้นมา มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ นอกจากนี้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงสนใจเพศตรงกันข้ามที่มีความดึงดูดใจทางกายภาพมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำอีกด้วย

Glick (1985) ได้ทำการศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเรื่องของความรักพบว่าในเรื่องการเริ่มต้นความสัมพันธ์ของความรักแบบโรแมนติก ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเลือกมีความสัมพันธ์แบบคู่รักกับผู้ที่มีความดึงดูดใจทางกายภาพ (physical attractiveness) มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ และผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเลือกมีความสัมพันธ์แบบคู่รักกับผู้ที่มีคุณลักษณะแบบที่ตนเองปรารถนามากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

Snyder และ Simpson (1984) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างคู่บัดดี้ โดยพบว่า

1. ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเลือกไปกับคู่บัดดี้ซึ่งเป็นเพื่อนที่มีความชำนาญในกิจกรรมที่ทำมากกว่าเลือกไปกับคู่รัก ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเลือกไปกับคู่รักทั้ง ๆ ที่คู่รักไม่มีความชำนาญในกิจกรรมที่ทำก็ตาม
2. ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนคู่บัดดี้และยุติความสัมพันธ์กับคู่บัดดี้เดิมเพื่อจะเปลี่ยนไปกับคู่บัดดี้ใหม่ ๆ มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
3. ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีการพบกับคู่บัดดี้เป็นจำนวนมากมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ แต่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีความสัมพันธ์กับคู่บัดดี้เหล่านั้น ๆ เป็นระยะเวลาที่สั้นกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
4. ช่วงระยะเวลาของการเริ่มต้นความสัมพันธ์กับคู่บัดดี้ ผู้ที่มีการกำกับการแสดง

ออกของตนสูงมีความสัมพันธ์กับคู่กัด ในลักษณะที่ใกล้ชิดสนิทสนมมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ แต่เมื่อระยะเวลาของความสัมพันธ์ยาวนานขึ้นกลับพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ใกล้ชิดสนิทสนมมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

Snyder, Berscheid, และ Glick (1985) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ในเรื่องของการเริ่มต้นความสัมพันธ์กับคู่กัด พบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้านกายภาพของคู่กัดมากกว่าคุณลักษณะภายใน คือสนใจรูปร่างหน้าตาของคู่กัดมากกว่าที่สนใจถึงนิสัยส่วนตัวของคู่กัด ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำสนใจคุณลักษณะส่วนตัวของคู่กัดมากกว่าสนใจในเรื่องของรูปร่างหน้าตาของคู่กัด และจากการวิจัยยังพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเลือกคู่กัดที่มีความดึงดูดใจทางกายภาพ (physical attractiveness) แม้จะทราบว่าผู้นั้นมีคุณลักษณะหรือนิสัยบางอย่างที่ตนไม่พึงปรารถนาก็ตาม ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเลือกคู่กัดที่มีคุณลักษณะหรือนิสัยตามที่ตนปรารถนา แม้ว่าคู่กัดคนนั้นจะมีรูปร่างหน้าตาไม่ค่อยสวยหรือไม่ค่อยหล่อก็ตาม

Snyder, Simpson, และ Gangestad (1986) ได้ทำการศึกษาคู่รักที่มีรูปแบบความสัมพันธ์แบบมีเพศสัมพันธ์กัน (sexual relations) พบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีจำนวนคู่รักในอดีตเป็นจำนวนมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ นอกจากนี้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงยังรายงานว่าตนนั้นคาดหวังว่าจะมีจำนวนคู่รักในอนาคตภายใน 5 ปีข้างหน้า มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำอีกด้วย

Norris และ Zweigenhaft (1999) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับการแสดงออกของตนกับความไว้วางใจ (trust) กับนักศึกษามหาวิทยาลัย และพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีความไว้วางใจในตัวเองและคิดว่าจะแต่งงานด้วยในอนาคตมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

Jones (1993) ได้นำปัจจัยในเรื่องแรงจูงใจในการเลือกคู่รักมาทำการวิเคราะห์ว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีแรงจูงใจในการเลือกคบกับคู่รักแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัย และจากการ

ศึกษาพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักโดยคำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักโดยคำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง นอกจากนี้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเลือกคุณลักษณะของคู่รักโดยคำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ นั่นคือเลือกคุณลักษณะของคู่รักดังนี้ มีความดึงดูดใจทางกายภาพ ความดึงดูดใจทางเพศ สถานภาพทางสังคมดี ฐานะทางบ้านดี ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเลือกคุณลักษณะของคู่รักโดยคำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง นั่นคือเลือกคุณลักษณะของคู่รักดังนี้ มีความเมตตาและคำนึงถึงผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ มีค่านิยมที่เหมือนกัน ระดับการศึกษาทัดเทียมกัน

จากการทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการที่บุคคลมีลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนต่างกัน (การกำกับการแสดงออกของตนสูงและการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ) จะมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะเป็นบุคคลที่มีความรู้สึกไวต่อสิ่งชี้แนะทางสังคม และจะกระทำตนได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เจตคติของบุคคลประเภทนี้จะส่งเสริมหน้าที่การปรับปรุงได้ตามสังคม นั่นคือ มีความเชื่อว่าความเหมาะสมที่พวกเขายึดถือนั้นขึ้นกับเหตุการณ์ทางสังคม และเจตคติของพวกเขาจะตอบสนองต่อสิ่งสำคัญต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมทางสังคมของเขา และจากทฤษฎีของ Rempel และคณะ (1985) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์นั้น จะมีแรงจูงใจที่เน้นในเรื่องของผลตอบแทนที่ตามมาจากการได้คบกับคู่รักคนนั้น ๆ เช่น สถานภาพทางสังคม ความพึงพอใจจากบุคคลอื่น และการได้รับโอกาสใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลตอบแทนในเรื่องของแรงจูงใจดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่บุคคลในสังคมให้ความสนใจ และจะเป็นผลตอบแทนที่ทำให้ตนเองนั้นดูดีในสายตาของบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งจากเหตุผลทางทฤษฎีที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานข้อที่ 1 ว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

สำหรับบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีเจตคติที่แสดงถึงค่านิยมภายในตนเองเป็นสิ่งสำคัญ มีความเชื่อว่าตนเองจะเลือกกระทำพฤติกรรมใด ๆ บนพื้นฐานของค่านิยม ความรู้สึก และความประสงค์ของตนเองเป็นสิ่งสำคัญ และจากทฤษฎีของ Rempel และ

คณะที่กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ จะเน้นในเรื่องของผลตอบแทนที่จะได้รับจากการที่ได้คบกับคู่รักคนนั้น ๆ โดยตรง เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีเมตตาและคำนึงถึงผู้อื่น ความคล้ายคลึงกันในเรื่องของความเชื่อและค่านิยม ซึ่งผลตอบแทนดังกล่าวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลคนนั้น ไม่ได้เกิดจากการที่บุคคลนั้นคำนึงถึงการมองของบุคคลรอบข้างตัวหรือการมองของบุคคลในสังคม ซึ่งจากเหตุผลทางทฤษฎีที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานที่ 2 ว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

หากบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ และบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ ดังนั้นผลที่ตามมาจะทำให้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ จะต้องเลือกคู่รักโดยให้ความสำคัญกับคุณลักษณะแตกต่างกัน กล่าวคือ บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะเลือกคู่รักโดยให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของคู่รักที่จะทำให้คนในสังคมหรือบุคคลรอบข้าง มองตัวเขาดีขึ้น ส่วนบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะเลือกคู่รักโดยให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของคู่รักที่เป็นคุณสมบัติของบุคคลนั้น ซึ่งจะเกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวเอง เป็นความรู้สึกหรือความเชื่อที่คล้ายคลึงกัน ไม่เกิดจากการที่คนรอบข้างมองดูตัวเขา และจากเหตุผลทางทฤษฎีข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานข้อที่ 3 ว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเลือกคุณลักษณะของคู่รัก แตกต่างจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

จากการศึกษาและงานวิจัยที่ผ่านมา ๆ เกี่ยวกับทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตน ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้แบ่งแยกออกเป็นช่วงอายุ หรือแบ่งออกเป็นนิตินักศึกษาบุคคลซึ่งทำงานแล้ว โดย Snyder (1987) ได้แบ่งบุคคลออกตามลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ประเภทคือผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเท่านั้น แต่จากการศึกษาของ Sprecher และคณะ (1994) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงในการเลือกคู่ครองที่คิดว่าจะแต่งงานด้วยในอนาคต ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มช่วงอายุ คือ ช่วงอายุ 19-22 ปี ช่วงอายุ 23-27 ปี และช่วงอายุ 28-35 ปี และพบว่าในแต่ละช่วงอายุนั้นเพศชายและเพศหญิงมีการเลือกคุณลักษณะของคู่ครองแตกต่างกันนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าช่วงอายุของบุคคลอาจเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่อาจส่งผลถึงแรงจูงใจในการเลือกคู่รักและการเลือกคุณลักษณะของคู่รักได้ นอกจากนั้นในเรื่องของแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก

Rempel และคณะ (1985) ได้นำมาจากแนวคิดในเรื่องแรงจูงใจในการทำงาน(task motivation) ดังนั้นในเรื่องช่วงอายุที่แตกต่างกันนั้น ช่วง 19-22 ปี เป็นช่วงอายุในวัยเรียนหรือกำลังศึกษาอยู่ในขณะที่ช่วงอายุ 23-27 ปีและช่วงอายุ 28-35 ปี เป็นช่วงอายุในวัยทำงาน ย่อมอาจเป็นตัวแปรที่ส่งผลได้ในเรื่องของแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก เนื่องจากในวัยเรียน (อายุ 19-22 ปี) เป็นวัยที่สนุกสนานกับการเรียน แนวคิดในเรื่องความรักและคู่รักจึงอาจจะเน้นในเรื่องของแรงจูงใจที่คำนึงถึงคุณค่าของสัมพันธ์มากกว่าจะเน้นในเรื่องของผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ก็เป็นได้ ในขณะที่ช่วงวัยทำงาน (อายุ 23-27 ปี) เป็นช่วงที่ต้องเผชิญกับความจริงของสังคม รู้ว่าสังคมที่แท้จริงเป็นอย่างไร และประกอบกับอายุที่เพิ่มมากขึ้นย่อมต้องวางอนาคตของตนเองไว้ ดังนั้นในเรื่องของความรักและการเลือกคู่รักนั้น อาจจะเน้นในเรื่องของแรงจูงใจที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์มากกว่าจะเน้นในเรื่องของคุณค่าของความสัมพันธ์ก็เป็นได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์และเปรียบเทียบคะแนนการกำกับการแสดงออกของตน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ด้วย โดยแบ่งออกเป็นนิสิตนักศึกษา (อายุ 17-22 ปี) และบุคคลที่ทำงานแล้ว (อายุ 23-27 ปี) แต่ผู้วิจัยคิดว่าลักษณะบุคลิกภาพแบบกำกับการแสดงออกของตนสูงและกำกับการแสดงออกของตนต่ำนั้นน่าจะสามารถจำแนกถึงความแตกต่างในเรื่องแรงจูงใจในการเลือกคู่รักและการเลือกคุณลักษณะของคู่รักได้ โดยช่วงอายุและวัยของกลุ่มตัวอย่างจะไม่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเลือกคู่รักและการเลือกคุณลักษณะของคู่รักของผู้ที่มีการกำกับการแสดงของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ เนื่องจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน และหากบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงของตนสูง ย่อมมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักโดยคำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์เหมือนกัน แม้ช่วงอายุและวัยจะแตกต่างกัน ในขณะที่หากบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ย่อมมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักโดยคำนึงถึงคุณค่าของสัมพันธ์เหมือนกัน แม้ช่วงอายุและวัยจะแตกต่างกันก็ตาม ซึ่งการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำนี้จะส่งผลถึงการเลือกคุณลักษณะของคู่รักเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะมีส่วนอายุและวัยที่ต่างกันก็ตาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานที่ 4-7 ไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 4 นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบุคคลที่ทำงานแล้ว ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง มีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์และที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบุคคลที่ทำงานแล้ว ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ มีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์และที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบุคคลที่ทำงานแล้ว ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง เลือกคุณลักษณะของคู่รักไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบุคคลที่ทำงานแล้ว ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ เลือกคุณลักษณะของคู่รักไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับการแสดงออกของตนกับแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเลือกคุณลักษณะของคู่รักที่เป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลในการเลือกคู่รักของบุคคล ระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
  - 1.1 นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีคู่รัก ในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชาย จำนวน 200 คน และเพศหญิง จำนวน 200 คน รวม 400 คน
  - 1.2 บุคคลที่ทำงานแล้วและอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 23–27 ปีที่มีคู่รักและมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เพศชาย จำนวน 200 คน และเพศหญิง จำนวน 200 คน รวม 400 คน

2. ตัวแปรที่ต้องการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ การกำกับการแสดงออกของตน โดยแบ่งออกเป็นกำกับการแสดงออกของตนสูงและกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ แรงจูงใจในการเลือกคู่รักและการเลือกคุณลักษณะของคู่รัก โดย

2.1 แรงจูงใจในการเลือกคู่รักแบ่งออกเป็น

2.1.1 แรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความ
สัมพันธ์

2.1.2 แรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์

2.2 การเลือกคุณลักษณะของคู่รัก จำแนกเป็น 15 คุณลักษณะ ได้แก่ มีความเชื่อและค่านิยมคล้ายคลึงกัน ฐานะทางบ้านดี มีอารมณ์ขัน มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และไว้ใจได้ รูปร่างหน้าตาดี มีสติปัญญาดี มีสุขภาพดี บุคลิกภาพน่าตื่นเต้น มีความเมตตาและคำนึงถึงผู้อื่น สถานภาพทางสังคมดี มีประสบการณ์ทางเพศ มีความดึงดูดใจทางเพศ มีพ่อแม่ที่ดี ระดับการศึกษาทัดเทียมกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการประเมินในเรื่องของบุคลิกภาพแบบกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ ที่มีผลต่อแรงจูงใจแบบต่าง ๆ ในการเลือกคู่รักและการเลือกคุณลักษณะของคู่รัก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนั้นต้องมีคู่รัก โดยผู้วิจัยได้จัดแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานแล้วว่าเหมือนกัน หรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
2. ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ มากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง
3. ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเลือกคุณลักษณะของคู่รัก แตกต่างจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
4. นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบุคคลที่ทำงานแล้ว ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง มีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์และที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

5. นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบุคคลที่ทำงานแล้ว ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ มีแรงจูงใจในการเลือกคู่รักที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์และที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

6. นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบุคคลที่ทำงานแล้ว ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง เลือกคุณลักษณะของคู่รักไม่แตกต่างกัน

7. นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบุคคลที่ทำงานแล้ว ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ เลือกคุณลักษณะของคู่รักไม่แตกต่างกัน

คำจำกัดความในการวิจัย

1. การกำกับการแสดงออกของตน หมายถึง การสังเกตตนเอง และการควบคุมตนเองในการอาศัยสถานการณ์เป็นตัวชี้แนะ เพื่อการแสดงออกในสังคมอย่างเหมาะสม

- การกำกับการแสดงออกของตนสูง หมายถึง บุคคลที่มีความรู้สึกไวต่อสถานการณ์ทางสังคม และอาศัยสถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวชี้แนะเพื่อการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมและมักสังเกตสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกทางวาจาและการแสดงออกที่มีชี้อทางวาจา

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนอยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนสูง ร้อยละ 27 ของผู้ตอบทั้งหมด

- การกำกับการแสดงออกของตนต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีความสนใจน้อยต่อข้อมูลทางสังคมในเรื่องการแสดงตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะการแสดงตน พฤติกรรมการแสดงออกของเขาเป็นผลมาจากความรู้สึกภายในและเจตคติที่มั่นคงมากกว่าความรู้สึกที่จะทำตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนอยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ ร้อยละ 27 ของผู้ตอบทั้งหมด

2. แรงจูงใจในการเลือกคู่รัก หมายถึง แรงจูงใจซึ่งเกิดขึ้นภายในของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับคุณลักษณะของคู่รักที่แต่ละบุคคลต้องการ

- แรงจูงใจที่คำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ หมายถึง แรงจูงใจที่เน้นในเรื่อง

ของคุณค่าภายในตัวบุคคลนั้นที่ได้จากการที่คบกับคู่รักนั้น ๆ โดยตรง เช่น ความซื่อสัตย์ ความไว้เนื้อเชื่อใจ ความเมตตาและการคำนึงถึงผู้อื่น ความเหมือนกันในเรื่องของความเชื่อและค่านิยม

- แรงจูงใจที่คำนึงถึงผลตอบแทนจากความสัมพันธ์ หมายถึง แรงจูงใจที่เน้นในเรื่องของผลตอบแทนที่ตามมาจากการได้คบกับคู่รักนั้น ๆ เช่น ฐานะทางการเงิน ฐานะทางสังคม ความพึงพอใจจากบุคคลอื่น ๆ และการได้รับโอกาสใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่องาน

3. คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะนิสัยหรือรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้จากการมองด้วยสายตา เช่น อายุ ภูมิฐานะ การศึกษา ศาสนา คติประจำใจ ความเชื่อ ค่านิยม กีฬาที่ชอบ เป็นต้น และ ลักษณะรูปร่างท่าทางและรายละเอียดของบุคคลที่ปรากฏให้สังเกตเห็นได้จากการมองด้วยสายตา เช่น รูปร่างหน้าตาของบุคคล ฐานะทางบ้าน ฐานะทางสังคม เป็นต้น คุณลักษณะในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 15 คุณลักษณะ ได้แก่ มีความเชื่อและค่านิยมคล้ายคลึงกัน ฐานะทางบ้านดี มีอารมณ์ขัน มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์และไว้ใจได้ รูปร่างหน้าตาดี มีสติปัญญาดี มีสุขภาพดี บุคลิกภาพน่าตื่นเต้น มีความเมตตาและคำนึงถึงผู้อื่น สถานภาพทางสังคมดี มีประสบการณ์ทางเพศ มีความดึงดูดใจทางเพศ มีพ่อแม่ที่ดี ระดับการศึกษาทัดเทียมกัน

4. คู่รัก หมายถึงบุคคล 2 คนที่เป็นเพศตรงกันข้าม ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะใกล้ชิดกัน มีความรัก ความห่วงใย ความใส่ใจ ให้แก่กันและกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลของลักษณะการกำกับการแสดงออกของตน ต่อแรงจูงใจในการเลือกคู่รัก ระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

2. เพื่อให้ทราบถึงคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลในการเลือกคู่รัก ระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

3. เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาเรื่องอื่น ๆ เช่น การศึกษาถึงความชอบพอและความดึงดูดใจระหว่างบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก การเลือกคู่ครอง การรักษาความสัมพันธ์ของคู่รัก เป็นต้น